Каралды:
гуманитар МБ утырышында
житәкче____________ / Р.Р.Вәлиева/
Беркетмә № 1 2020 ел. 31.08.

Килешенде:
укыту-тәрбия эшләре буенча директор
урынбасары ____________Л.М.Леонтьева/
31.08 2020 ел.

Расланды:
Мәктәп директоры ____________/Р.И.Солягина/
Боерык № 74-0 31.08 2020 ел

Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесе
“Нармонка урта гомуми белем мәктәбе”

Татар теле һәм әдәбияты укытучысы
Вафина Розалия Гомәр кызының 5 нче сыйныф өчен 2020 – 2021 нчы уку елына
әдәби укудан эш программасы

2020-2021 нче уку елы

Татар әдәбиятыннан эш программасы
35 сәгать

Предмет: татар әдәбияты
Класс: 5
Укытучы: Вафина Р.Г.
Сәгатьләр саны:
барлыгы – 35сәгать; атнага – 1 сәгать.

План буенча проект дәресләре : 4
Программа: "Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы " (1-11нче сыйныфлар . рус телендә сөйләшүче балалар өчен) авторлары (Р.З.Хәйдәрова,Р.Л.Малофеева. – .Казан. Татар китап нашрияты. 2014 ел)

Дәреслек:Ә.Р.Мотыйгуллина, Р.Г.Ханнанова, Л.К.Хисмәтова. Татар әдәбияты. Рус телендә төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче 5 нче класс укучылар өчен) 2 кисәктә. КАЗАН “Мәгариф – вакыт” нәшрияты, 2014

Аңлатма язуы.

Татар әдәбиятыннан эш программасы
5 нчы сыйныф
(35 сәг)
Программа түбәндәге дәүләт документларына нигезләнеп язылды:

1 .“Мәгариф турында” РФ (29.12.2012 № 273-ФЗ)
2. К.С.Фәтхуллова, Р.З.Хәйдәрова “Рус телендә сөйләшүче балалар өчен татар теле һәм әдәби уку” предметыннан программа (1-4нче сыйныфлар), Казан: Мәгариф, 2011.
3. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы МБОУ Нармонка урта гомуми белем бирү мәктәбенең башлангыч төп белем бирү программасы . Боерык №70-о 29.08.2015ел(боерык № 118-0 23 октябрь 2017 ел үзгәрешләр кертелде.)
4. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы МБОУ Нармонка урта гомуми белем бирү мәктәбенең 2020-2021 нчы уку елына“Укыту планы”(Педсовет беркетмәсе №9, 31 .08.2019 ел. Директор боерыгы № 74-0 ,31.08.2020ел.);
5. Федераль дәүләт белем стандартлары ,төп башлангыч белем бирү,РФ Мәгариф һәм фән министрлыгы приказы №373, 06.10.2009.
6. 2020-2021 нчы уку елына ТР ның дәүләт аккредитациясе булган гомумбелем бирү учреждениесендә куллану өчен тәкъдим ителгән региональ дәреслекләр исемлеге.(Педсовет беркетмәсе №8, 27.08.2020. Директор боерыгы № 73-0 27.08.2020ел)
7.Дәреслек: Күңелле татар теле , 5нче класс. Р.З.Хәйдәрова, Г.М. Әхмәтҗанова, Н.Г.Галиева, 2016 ел.
8. Татарстан Республикасы Лаеш муниципаль районы муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе Нармонка гомуми белем мәктәбе”нең 2020-2021 нче уку елына укыту планы буенча 5 нче сыйныфта (рус төркеме) әдәби уку дәресләренә атнага1 сәгать вакыт бирелә

Рус мәктәпләрендә укучы рус телле балаларга татар теле укытуның төп максатлары: Билгеле булганча, укытуның максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы - иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле һәм ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы билингваль (полилингваль) шәхес тәрбияләү.Рус телле балаларга татар теле укыту максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

1.Танып белү максатының эчтәлеге

Татарстан Республикасында яшәүче һәрмилләт кешесенә, үз халкы тарихыннан тыш,шушы төбәктә төп халык булып саналган татар халкы мәдәниятен, гореф-гадәтләрен, тарихи үткәнен, бүгенгесен, киләчәген белү зарур. Татар халкы белән кулга-кул тотынып яшәргә әзерләнүче һәр кеше бу халыкның бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият-сәнгать вәкилләренең иҗади казанышлары белән үзенең рухи үсешен баета алу

Рус мәктәпләрендә укучы рус телле балаларга татар теле укытуның төп максатлары:

Билгеле булганча, укытуның максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы - иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле һәм ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы билингваль (полилингваль) шәхес тәрбияләү.

Рус телле балаларга татар теле укыту максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

1.Танып белү максатының эчтәлеге

Татарстан Республикасында яшәүче һәрмилләт кешесенә, үз халкы тарихыннан тыш,шушы төбәктә төп халык булып саналган татар халкы мәдәниятен, гореф-гадәтләрен, тарихи үткәнен, бүгенгесен, киләчәген белү зарур. Татар халкы белән кулга-кул тотынып яшәргә әзерләнүче һәр кеше бу халыкның бәйрәмнәрен, традицияләрен аңларга, хөрмәт итәргә, әдәбият-сәнгать вәкилләренең иҗади казанышлары белән үзенең рухи үсешен баета алу мөмкинлегеннәнфайдаланырга тиеш. Программа эчтәлеге телгә өйрәтү процессын бала өчен “башка дөньяга тәрәзә ачу” (И.Л.Бим) булырлык һәм шуның аркылы аның үз яшәешен дә тулырак аңлавына ярдәм итәрлек итеп сайлана.

Татар исемнәрен, Татарстанның табигатен, җирлеген, топонимикасын дөрес әйтә белергә өйрәтү, аларның семантикасы белән кызыксындыру, балалар фольклоры, татар халкы авыз иҗаты, әдәбият-сәнгать вәкилләре белән беренчел таныштыру - башлангыч этапта танып белү максатының төп эчтәлеген тәшкил итә.

2. Үстерү максатының эчтәлеге

Шәхеснең белемле булуы, тәрбиялелек һәм аның фикерләүсәләте үсеше дәрәҗәсеннән дә тора. Укыту процессында үстерү, тәрбия максатларын даими күзаллап эшләү - укытуның практик ягы уңышлылыгының алшарты (Л.С.Выготский).

Балаларның психик үсешен түбәндәге юнәлешләрдә үстерүгә аеруча игътибар таләп ителә:

- фикерләүне үстерү белән бәйле психик функцияләр: логик фикерләү, сәбәп-нәтиҗә бәйләнешләрен табу, индуктив, дидуктив фикерләү;
- хәтерне үстерү (ихтыярый, ихтыярсыз), игътибарлылыкны үстерү;
- аралаш белү сәләтен үстерү (аралашучанлык, хислелек, эмпатияхисләре);
- ихтыяр көче, максатчанлык, активлык кебек сәләтләрне үстерү.

Программага сайланган эчтәлек нигезендә сөйләм эшчәнлегенең барлык төрләре буенча да эш оештырганда бу максатлар беренче планга куела.

3. Тәрбияви максатның эчтәлеге

Укучыларның тиешле дәрәҗәдәге тәрбиялелегеннән башка укыту процессын оештыру мөмкин түгел. Тәрбия процессы укытуның эчтәлеге һәм методлары белән бәйле. Шуңа күрә программа эчтәлеген сайлаганда, материалның тәрбияви мөмкинлекләрен исәпкә алына. Балаларның яшь үзенчәлекләренә туры килгән, аларны кызыксындырган мораль проблемаларны ү зэченә алган эчтәлек, беренчедән, укыту процессында тәрбияви функция башкарса, икенчедән, турыдан-туры коммуникатив мотивация туу белән бәйле.

Башка милләт вәкилләренең күңелен яулардай, аларда гомумкешелек әхлакый сыйфатларны тәрбияләрдәй татар әдәбияты өлгеләре белән таныштыру шушы максатка буйсындырыла һәм сөйләшү-аралашуга алып чыгуга кулайрак булган әдәби әсәрләрнең авторлары тәкъдим ителә.

4. Белем бирү максатының эчтәлеге:

Укучыларның татар теле буенчалексик, грамматик күнекмәләре филологик белемнәр суммасы дәрәҗәсендә генә калмыйча, ә сөйләм эшчәнлегенең барлыктөрләрендә дә аралашуда кулланырлык дәрәҗәгә җитүе зарур. Ягъни, укучылар, нинди дә булса сүзне, я грамматиккатегорияне тану, аеру, аңлау, тәрҗемә итү дәрәҗәсендә генә түгел, аларны аралашу максатында мөстәкыйль кулланырлык дәрәҗәдә өйрәнергә тиешләр. Шул вакытта гына татар телен дәүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.Укучының гомуми урта белем бирү мәктәбен тәмамлаганда сөйләм эшчәнлеге төрләре буенча түбәндәге белемнәргә ия булуы күздә тотыла.

Тыңлап аңлау

Укытучының дәрес, уен ситуацияләре белән бәйле сорауларын, күрсәтмәләрен аңлау;
тыңлаганда җөмлә, сүз чикләрен билгеләү, интонацияне аеру;
сүзләрне, сүзтезмәләрне, җөмләләрне, грамматик формаларны бер-берсеннән ишетеп аера белү.
сүзләрне, җөмләләрне тыңлап тәрҗемә итә белү;
ишеткән сөйләмнең, җөмләнең эчтәлегенә төшенү.

Диалогик сөйләм:

Өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү;
программада күрсәтелгән темалар буенча укытучының сорауларына җавап бирү һәм сораулар куя белү;
дәреслектә бирелгән үрнәк диалогларны сәнгатьле итеп уку, сөйләү һәм охшаш диалоглар төзү, программада күрсәтелгән коммуникатив максатлар буенча әңгәмәдә катнаша алу.

Монологик сөйләм

Җанлы һәм җансыз предметларны, рәсем, картина эчтәлеген сурәтләп сөйли белү;
тәкъдим ителгән план, терәк сүзләр ярдәмендә укылган өзек яисә караган рәсем буенча, өйрәнелгән җөмлә төрләрен файдаланып, хикәя төзү;
укыган хикәяләрнең эчтәлеген сөйли белү;
үзе, гаиләсе һәм дуслары турында кечкенә информация бирә белү.

Уку

Татар алфавитындагы хәрефләрне таный белү;
хәреф-аваз системасын аера, татар теленә хас булган авазларны дөрес әйтеп укый белү;
дәреслектә уку өчен бирелгән җөмләләрне, текстларны дөрес интонация белән укый белү;
тексттагы тыныш билгеләренә карата тиешле пауза һәм интонацияләрне үтәү,өтерләр янындагы сүзләрне тиңдәшлек, эндәшү интонацияләре белән уку;
укыган материалның эчтәлегеннән кирәкле мәгълүматны аерып ала белү;
кечкенә күләмле шигырьләрне яттан сөйләү; укыганда сүзлекләр куллана белү.

Эш программасының эчтәлеге.

Укыту планында 5 нче сыйныфта татар әдәбиятынан атнага 1 сәгать вакыт бирелә. Укыту атнасы – 35.
Татар әдәбиятыннан эш программасы мәктәпнең укыту планына, “Рус телле балаларга татар телен һәм әдәбиятын коммуникатив технология нигезендә укыту программасы”на (1-11 сыйныфлар)” (Р.З.Хәйдәрова Р.Л.Малафеева. 2014) , рус телендә төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче укучылар өчен). (Казан, «Мәгариф- Вакыт » нәшрияты, 2014 ел) (Мутыйгуллина Ә.Р.Ханнанова Р.Г. Хисмәтова Л.К.) ;
төп гомуми белем бирү оешмалары өчен программалар – федераль дәүләт белем стандартларына (ФГОС) нигезләнеп, 35 сәгатькә төзелде.
.

5. Укыту предметының төп эчтәлеге.

№	Бүлекләр, темалар	Эш программасы
		әдәби уку

1	Борын-борын заманда	5 сәг.
2	Әкият яздым......укыгыз	3 сәг.
3	Хыял канатларында	3сәг.
4	Белем баскычлары.	3 сәг.
5	Балачак –хәтерләрдә мәңге калачак.	3сәг.
6.	Ватаным өчен	3 сәг.
7.	Кояшлы ил-бәхет иле	3 сәг.
8.	Кеше табигать баласы.	3 сәг
9.	Эш беткәч көләргә ярый	3 сәг.
10.	Проект дәресләре	4 сәг.
11	Йомгаклау	2 сәг.
	Барлыгы	**35**

Укыту-методик комплекты

Дәреслек:

№	Автор	Исеме	Басылу елы	Нәшрият
	Мотыйгуллина Ә.Р. Ханнанов р.Г. Хисмәтова Л.К.	“Татар әдәбияты” рус телендә төп гомуми белем бирү оешмалары өчен дәреслек (татар телен өйрәнүче укучылар өчен 2 кисәктә.	2014	Казан “Мәгариф-Вакыт”нәшрияты.

Укытучы өчен методик кулланмалар:

1	Мотыйгуллина Ә.Р. Ханнанов р.Г. Хисмәтова Л.К. Гыйзәтуллина Л.М.	“Татар әдәбияты” –методик әсбап.	2014	Казан “Мәгариф-Вакыт” нәшрияты
2		”Фән һәм мәктәп”,”Мәгариф” журналлары		
3	Р.З. Хәйдәрова.	“Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту” – 5 нче класс Казан ”Татармультфильм” нәшрияты, 2014.	2014	”Татармультфильм”
4	Р. З. Хәйдәрова, Н. Г. Галиева, Л.Ә. Гыйниятуллина	Диск. “Күңелле татар теле”, “Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту”	2013	“Татармультфильм”,
5	Р. З. Хәйдәрова, Н. Г. Галиева, Л. Ә. Гыйниятуллина	Диск “Татар телен өйрәнәбез”, “Рус телендә сөйләшүче баллаларга татар теле укыту”	2012	“Татармультфильм”,

6		Диск “Габдулла Тукай”, Татарстан,М.Җәлил		
7	А. Ш. Асадуллин, Р. А. Юсупов	А. Ш. Асадуллин, Р. А. Юсупов “Рус телле балаларга татар телен укыту методикасы нигезләре”	2010	Мәгариф

Укучы өчен кулланмалар:

1	Мотыйгуллина Ә.Р. Ханнанов р.Г. Хисмәтова Л.К.	“ Татар әдәбияты ” мәктәпнең 5 нче сыйныф рус балалары өчен дәреслек.	2014	Казан “Мәгариф-Вакыт” НӘШРИЯТЫ.
4	Р. З. Хайдарова, Р. Л. Малафеева	.Р. З. Хайдарова, Р. Л. Малафеева. Татарский язык в таблицах.		

Контроль-тикшерү материаллары:

1	Мотыйгуллина Ә.Р. Ханнанов р.Г. Хисмәтова Л.К. Гыйзәтуллина Л.М.	Татар әдәбияты –методик әсбап. (кушымта)	2014	Казан “Мәгариф-Вакыт” НӘШРИЯТЫ.

Электрон кулланмалар:

1	Диск “Заман”, “Рус телендә сөйләшүче балаларга татар теле укыту”	2008	Казан
2	Аудиодисклар “Җырлап-биеп уйныйбыз!”	2008	

Интернет ресурслар:

	http://www.tatmedia.com http://www.tatar.ru http://www.selet.biz/ http://www.tatar.com.ru http://www.kltaphane.tatar.ryu http://www.matbugat.ru http://www.belem.ru http://edu.tatar.ru www.yandex.ru			

5 нче сыйныф укучыларының әзерлек дәрәҗәсенә таләпләр:

– әдәби әсәрләрне сүзләрен дөрес әйтеп йөгерек уку;

– авторның әйтергә теләгән фикерен аңлау, үз мөнәсәбәтен белдерү, өлешләргә бүлә һәм планын төзи белү;

– әдәби − теоретик төшенчәләрне рус әдәбият белеме белән тәңгәлләштерү;

– татар әдәбиятының дөнья культурасында тоткан урынын аңлау;

– авторларның тормыш юлы һәм иҗаты турында кыскача күзаллау;

– 8 − 10 татар, рус, чит ил язучысы, шагыйрьләре исемнәрен һәм алар язган әсәрләрне белү;

– 3 − 4 сәнгать әһеленең тормышы, иҗатын турында мәгълүматлы булу;

– Казан һәм Татарстан төбәгендәге мәдәният учаклары (музей, театр, концерт залы, һ. б.), балалар матбугаты турында белү;

– төрле халыкларның фольклор үрнәкләрен татар халык авыз иҗаты белән чагыштыру;

– төрле халыкларның киң таралган мифларыннан хәбәрдар булу, берничә мисал китерә белү;

– 5 мәкаль, 5 әйтемне русча эквивалентлары белән истә калдыру;

– мәкаль белән әйтем, миф белән әкият, халык җыры белән автор җыры арасындагы аерманы белү;

– төрле авторларның 2 − 3 шигырен яттан сөйли белү;

– сүзлекләр, энциклопедияләр, Интернет-ресурслардан файдаланып, үзенә кирәкле материалны табу;

– төрле темаларга проект эше яклау;

– әдәби әсәргә тормыш белән бәйләп, үз гамәлләренә бәя бирү

Кулланылган әдәбият:

1. «Татар әдәбияты», Рус телендә төп белем бирү оешмалары өчен дәреслек. 7 нче с-ф. 2 кисәктә; төзүче–авторлары Ә.Р.Мотыйгуллина,Р.Г.Ханнанов, Г.Г.Мулласалихова. – Казан: «Мәгариф-Вакыт», 2014 ел.

2. Татар халык әкиятләре: Тылсымлы әкиятләр / Төз. Л.Җамалетдинов. – Казан, 1994.

3. Арсланов М.Г. Тылсым. Татар театры: режиссерлар һәм драматурглар / М.Г.Арсланов. – Казан: Мәгариф, 2008. – 287 бит: фот.б-н.

4. Әдәбият белеме: Терминнар һәм төшенчәләр сүзлеге. – Казан: Мәгариф, 2007. – 231 б.

5. Әдипләребез: биобиблиографик белешмәлек: 2 томда / төз. Р.Н.Даутов, Р.Н.Рахмани. – Казан: Татар.кит.н.шр., 2009. – Т.I. – 751 б.; Т.II. – 735 б.

6. Әминев А.Г., Әдһәмова Г.М. Урта мәктәптә әдәбият укыту методикасы / А.Г.Әминев. − Казан: Татар. кит. нәшр., 1977.

7. Әминев А.Г., Сайкин Ш.Р. V – VII классларда әдәбият укыту методикасы /Абдулла Әминев, Шәриф Сайкин. − Казан: Татар. кит. нәшр., 1965

8. Бөек Ватан сугышы чоры поэзиясе: Шигырьләр һәм поэмалар. [Төз. һәм кереш сүз авт.Р.Х.Хәйбрахманов]. – Казан: Татарстан Республикасы “Хәтер” нәшр. (ТаРИХ), 2005. – 416 б.

9. Галимуллин Ф.Г. Укучыларны сәнгатьле укырга өйрәтү / Фоат Галимуллин. − Казан: 1988.

5 нче сыйныф өчен календарь-тематик план

№	**Дәрес темасы**	**Дәрес саны**	**Төп эчтәлек**				**Укучылар эшчәнлеге төрләре**	**Дата**	
				метапредмет	**предмет**	**шәхси**		**план**	**факт**
1	Акыллы сүзгә ни	1	Халык авыз иҗатына гомуми	Халык авыз иҗатын тарих	Халык авыз иҗатына гомуми	Укучыларда үткәнебезгә,	«Халык авыз иҗаты» схемасы		

	җитә!		күзаллау булдыру.	белән бәйләп өйрәнү.	күзаллау ясау.	тарихыбызга карата игътибар тәрбияләү.	белән эш, дәреслектә, эш дәфтәрендә биремнәр, рус халык авыз иҗаты белән чагыштырып, мисаллар китерү.		
2	Белмәгән-гә — әкият, белгәнгә — чын.	1	Халык авыз иҗатына гомуми күзаллау булдыру, әкият турында белем бирү.	Татар һәм рус әкиятләрен чагыштырып өйрәнү.	Халык авыз иҗатына гомуми күзаллау ясау, әкият турында белем алу.	Укучыларда үткәнебезгә, тарихыбызга карата игътибар тәрбияләү.	«Әкиятләр» схемасы белән эш, дәреслек, эш дәфтәрендә биремнәр эшләү, чылбыр буенча уку, чылбыр буенча сөйләү, җөмләләр төзү.		
3	Яхшылыкка каршы яхшылык.	1	«Ак бүре» әкияте белән танышу. Әкиятне уку.	Укыган буенча кирәкле мәгълүматны аерып ала белү.	«Ак бүре» әкиятен укып үзләштерү, аның кайсы төргә керүен билгеләү.	Балаларда табигатькә карата сакчыл караш тәрбияләү, табигатьтә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен ныгыту, яхшылык эшләргә өндәү.	Әкиятне укып чыгу һәм терәк сораулар буенча анализлау, гомумиләштереп, нәтиҗәләр чыгару.		
4	Булма син төлке,	1	«Абзар ясау-чы Төлке» татар	Уңай һәм тискәре	«Абзар ясаучы Төлке» татар	Балаларда намуслылык,	Әкияттәге уңай һәм тискәре		

	булырсың көлке.		халык әкиятен өйрәнү.	сыйфатларны билгели алу, чагыштырып нәтиҗә ясый белү.	халык әкиятен өйрәнү.	гаделлек сыйфатларына карата хөрмәт тәрбияләү.	образларны табу, аларга хас сыйфатларны билгели белү.		
5	Ана дигән хәзинә.	1	«Өч кыз» татар халык әкиятен өйрәнү, эчтәлеген үзләштерү.	Кирәкле мәгълүматны аерып алып, чагыштырып нәтиҗә ясый белү.	«Өч кыз» татар халык әкиятен өйрәнү, эчтәлеген үзләштерү, кызларга сыйфатнамә бирү.	Балаларда ата-анага, олыларга карата хөрмәт тәрбияләү.	Дәреслектә, эш дәфтәрендә биремнәр эшләп, әкиятнең эчтәлегенә төшенү, геройларга бәяләмә бирү.		
6	Борын-борын заманда... (Кабатлау дәресе)	1	Халык әкиятләрен гомумиләш-тереп кабатлау, аларның төрләргә бүленешен искә төшерү.	Халык иҗатының бай мирасын өйрәнү, әхлак һәм эстетик тәрбия бирү.	Әкият жанрын кабатлау, аның төрләргә бүленешенең принципларын истә калдыру.	Укучыларда әкиятләргә мәхәббәт тәрбияләү, сөйләм культурасын үстерү.	Бәйләнешле сөйләм телен үстерү, белемнәрне тикшерү.		
7	Яшәгән, ди, булган, ди...	1	К.Насыйри-ның тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Патша белән карт» әсәрен	Билгеле күрсәтмә нигезендә эшли белү, нәтиҗә ясау.	Язучының тормыш юлы һәм иҗаты турында белешмә бирү, «Патша белән карт» әкиятен өйрәнү; «автор әкияте»,	Балаларда кешелек-лелек, намуслылык, гаделлек сыйфатларына карата хөрмәт	Әңгәмә, сәнгатьле уку. Бирелгән билгеләмәләргә нигезләнеп, нәтиҗә ясау. Үз фикереңне әйтә		

			өйрәнү; «автор әкияте», «әдәби герой» төшенчәләрен аңлату.		«әдәби герой» төшенчәләрен аңлату.	тәрбияләү.	белергә өйрәнү.		
8	Юк дип әйтмә, бардыр ул...	1	Г.Тукайның тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Су анасы» әкиятен өйрәнү; «шигъри әсәр», «әкият-поэма» төшенчәләрен аңлату.	Рус әдәбияты белән чагыштырып, мифик образлар сурәтләнгән әсәрләрне анализлау.	Г.Тукайның тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү.«Су анасы» әкиятен өйрәнү; «шигъри әсәр», «әкият-поэма» төшенчәләрен аңлату.	Укучыларга, әсәрдән чыгып, кеше әйберен сораусыз алырга ярамаганлыкны аңлату.	Әкиятне уку, дәреслек, эш дәфтәрендә биремнәр эшләү, әкият-поэмада әкияткә хас сыйфатларны табу.		
9	Б.Әлменов. «Су анасы» картинасы.	1	Рәссам Б.Әлменов-ның тормыш юлы һәм иҗаты турында дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Укучыларда рәсем сәнгате аша эстетик зәвык тәрбияләү.	Рәссам Б.Әлменовның тормыш юлы һәм иҗаты белән дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу; рәсем сәнгате турында сөйләү.	Балаларда табигатьнең матурлыгына соклану, рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.	Рәсемне аңлау, төп детальләргә игътибар итеп, аның эчтәлеген сөйләтү, нәтиҗә ясау.		

10	Әкиятче бездә кунакта.	1	Т.Миңнул-линнның тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Гафият турында әкият» әсәрен өйрәнү.	Укучыларда театр сәнгате аша әкиятләр укуга кызыксыну уяту.	Язучының тормыш юлы һәм иҗаты турында белешмә бирү, «Гафият турында әкият» әсәрен өйрәнү,	Балаларда үз-үзләренә карата җаваплылык, олыларны хөрмәт итү хисе тәрбияләү.	Әкият-пьесаны сәнгатьле итеп уку, аңлаганны сораулар ярдәмендә тикшерү, анализлау.		
11	Әкияттә кунакта.	1	«Әкият» курчак театры белән дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	«Әкият» курчак теат-ры турында дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Балаларда театр сәнгатенә карата кызыксыну, ихтирам уяту.	Яңа материал белән танышу, укытучының кереш сүзе, укылган текст буенча фикер алышу.		
12	Әкият тә түгел, чын да түгел...	1	А.Тимергалин-ның тормыш юлы һәм иҗаты белән танышу, «Сәер планетада» әсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү; укучыларда космос, галәм, космик корабльләр белән кызыксынуга	Укучыларда галәмне өйрәнүгә, астрономия фәненә кызыксыну уяту.	А.Тимергалин-ның тормыш юлы һәм иҗаты белән танышу, «Сәер планетада» әсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү.	Әсәрдәге вакыйгалар аша балаларда җаваплылык хисләре тәрбияләү.	Хикәяне уку, сүзләрне аңлату, сораулар буенча төп фикерне табу, нәтиҗә ясау.		

			омтылыш уяту.						
13	Кабатлау дәресе. Хыял дөньясында.	1	Әкият һәм фантастика темаларын гомумиләш-тереп кабатлау, әкият белән фантастиканы аера белү күнекмәләре булдыру.	Укыганны гомумиләш-терә, нәтиҗә ясый, иң мөһим мәгълүматны аерып ала белү.	Әкият жанрын фантас-тикадан аеру күнекмәләрен булдыру.	Укучыларда әкиятләргә мәхәббәт тәрбияләү, сөйләм культурасын үстерү.	Сайлап алып уку, укыганны анализлый белү, үз фикереңне текстган дәлилләр табып исбатларга өйрәнү, белемнәрне тикшерү.		
14	Дәрес-проект.	1	Укучыларның бәйләнешле сөйләм телен үстерү. Әкият һәм фантастика темаларын гомумиләштереп кабатлау, әкият белән	Үз куллары белән китапчык ясау, команда белән эшләү күнекмәләрен булдыру.	Әкият жанрын фантас-тикадан аеру күнекмәләрен булдыру.	Укучыларда хезмәткә мәхәббәт, үз эшең белән горурлану хисләрен үстерү, дөрес бәяләү күнекмәләре булдыру.	Укучылар үзләре уйлап язган яки башка авторларныкы булган, тәрҗемә иткән әкият һәм фантастик әсәрләрне китапчык итеп,		

			фантастиканы аера белү күнекмәләре булдыру.				рәсемнәр белән бизәп, сыйныфташлары на тәкъдим итәләр.		
15	Белем — бәхет ачкычы.	1	«Белемгә омтылу» белешмәсен уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү, белем алу, укымышлы булу турында фикер алышу, белемгә омтылыш тәрбияләү.	Татар әдәбиятының үсешен тарих белән бәйләп өйрәнү.	«Белемгә омтылу» белешмәсен уку; татар халкының белемле булуытурында сөйләшү, «мәгърифәт-челек хәрәкәте» төшенчәсен аңлату.	Балаларда белемгә омтылыш тәрбияләү.	Уку, эчтәлеге буенча фикер алышу, мәкальләр уку, рәсемнәр күзәтү. Төрле биремнәр эшләү.		
16	Белем-укудан башлана.	1	«Мөхәммәдия» мәдрәсәсе турында уку; татар халкы-ның белемле булуы турында сөйләшү, белем алу, укымышлылык	Укыган текстны аңлап, тарихи күзәтү ясый белү.	«Мөхәммәдия» мәдрәсәсе турында уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү.	Балаларда белемгә омтылыш тәрбияләү.	Китаптагы текст белән танышу, уку, укытучының истәлекләр белән таныштыруы.		

			турында фикер алышу, белемгә омтылыш тәрбияләү.						
17	Укытучылар мәктәбе.	1	Казанның Татар укытучылар мәктәбе турында уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү, белем алу, укымышлы булу турында фикер алышу, белемгә омтылыш тәрбияләү.	Укучыларда белем алуга, укымышлы булуга кызыксыну уяту.	Казанның Татар укытучылар мәктәбе турында уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү.	Балаларда белемгә омтылыш, укытучы һөнәренә ихтирам тәрбияләү.	Тема буенча укытучының кереш сүзе, текстны укып, әңгәмә оештыру.		
18	Казан университеты.	1	Казан университеты турында уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү, белем алу, укымышлылык турында фикер алышу, белемгә омтылыш	Казан университеты тарихы белән таныштыру.	Казан университеты турында уку; татар халкының белемле булуы турында сөйләшү.	Балаларда белемгә омтылыш тәрбияләү.	Текст җөмләләрен кыс-картып әйтү, анализ ясау.		

			тәрбияләү.						
19	Галим кеше хөрмәткә лаек!	1	Г.Исхакыйның «Мөгаллим» әсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү; укучыларда белемгә омтылыш уяту, укытучы хезмәтенә ихтирам тәрбияләү.	Укыган әсәрне бүгенге көн, көндәлек тормыш белән бәйләнештә күзаллый белү.	Г.Исхакыйның «Мөгаллим» әсәрен уку, эчтәлекне үзләштерү.	Балаларда укытучы хезмәтенә ихтирам тәрбияләү.	Әсәрне аңлату, сөйләү, әңгәмә, сорау кую, нәтиҗәләр чыгару.		
20	Кил, өйрән…	1	Дәрдемәнднең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Кил, өйрән…» шигырен өйрәнү.	Шигъри әсәрне җиңел истә калдыру ысулларын белү.	Дәрдемәнднең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Кил, өйрән…» шигырен өйрәнү.	Укучыларда телләр өйрәнүгә кызыксыну тудыру.	Текстның эчтәлеген аңлап, үз фикереңне әйтә белү.		
21	Укысаң – белерсең...	1	Мәгърифәтчелек чоры әдәбиятын кабатлау.	Укыганны гомумиләтерә , нәтиҗә ясый, иң мөһим мәгъ-лүматны	Мәгърифәтче-лек чоры һәм әдәбияты белән танышуны гомумиләште-реп кабатлау.	Балаларда белемгә омтылыш тәрбияләү.	Сайлап алып уку, укыганны анализлый белү, үз фикереңне тексттан дәлилләр табып		

				аерып ала белү.			исбатларга өйрәнү, белемнәрне тикшерү.		
22	Г.Тукайның «Исендә калганнар”	1	«Исемдә калганнар» авто-биографик әсәре аша укучыларны аның балачагы белән таныштыру; әти-әниләргә карата ихтирам тәрбияләү.	Шагыйрьнең авыр тормышта үсүен укучыларга аңлату.	Г.Тукайның «Исемдә калганнар» автобиографик әсәре аша укучыларны аның балачагы белән таныштыру.	Укучыларда әти-әниләргә карата ихтирам тәрбияләү.	Әңгәмә, сөйләү, образларга бәяләмә, сүзлек эше, анализ, биремнәр эшләү.		
23	Бөек Тукай һәм Бәләкәй Апуш.	1	Рәссам Х.Казаковның тормыш юлы һәм иҗаты турында дәреслектәге белешмә	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	Рәссам Х.Казаковның тормыш юлы һәм иҗаты турында белешмә	Балаларда Г.Тукайның балачагына, рәсем сәнгатенә карата кызыксыну уяту.	Рәсемне аңлау, төп детальләргә игътибар итеп, аның эчтәлеген сөйләтү, нәтиҗә ясау.		
24	Музейларда — хәтер.	1	Габдулла Тукайның Кырлайдагы музее белән дәреслектәге белешмә һәм өстәмә	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	Габдулла Тукайның Кырлайдагы музее белән дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша	Балаларда Г.Тукай белән бәйле истәлекләргә карата кызыксыну, ихтирам уяту.	Тукай музее белән танышу. Видео, презентацияләр карау.		

			материаллар аша танышу.		танышу.				
25	Кабатлау дәресе. Ямьле балачак.	1	Укыганнарны гомумиләштереп кабатлау, белем-нәрне тикше- рү.	Укыганны гомумиләште рә, нәтиҗә ясый, иң мөһим мәгъ-лүматны аерып ала белү.	Укыганнарны гомумиләш-тереп кабатлау.	Балаларда һәр мизгелнең кадерен белеп яшәүне тәрбияләү.	Укыганнарны искә төшереп, гомумиләштереп кабатлау. Тексттан мисаллар китереп, теорияне искә төшерү. Белемнәрне тикшерү.		
26	«Салават күпере» журналы.	1	«Салават күпере» журналы турында дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Укучыларда эстетик зәвык тәрбияләү.	«Салават күпере» журналы белән дәреслектәге белешмә һәм өстәмә материаллар аша танышу.	Балаларда «Салават күпере» журналына карата кызыксыну уяту.	Хикәя төзү, диалогик сөйләм күнекмәләрен үстерү.		
27	Проект-дәрес «Салават күпере — дуслык күпере».	1	Укучылар «Салават күпере» журналы белән танышып, аның турында сөйләргә өйрәнәләр. Үз эшеңне тәкъдим итү күнекмәлә-	Командада эшләргә, проект эше башкарырга өйрәнү.	«Салават күпере» журналы белән таныштыру, сөйләм телен үстерү.	Татар телен өйрәнүгә кызыксыну булдыру, үзара сөйләшеп, күмәк эшләргә өйрәтү.	Командалап эшләү, рубрикаларны укып, фикер алышу, булган материалдан кирәклесен сайлап алып		

			рен булдыру.				эшкәртү, эшне аудиториягә тәкъдим итү.		
28	Гомере аның моңлы бер җыр иде..	1	Герой-шагыйрь Муса Җәлилнең тормыш юлы һәм иҗаты буенча белемнәрен ныгыту, «Соңгы җыр» шигырен өйрәнү, сугышчыларның батырлыгына ихтирам, фашизм-га карата тарих аша нәфрәт хисе тәрбияләү.	Сугышчылар-ның батырлыгына ихтирам, фашизмга карата нәфрәт хисе тәрбияләү.	Герой-шагыйрь Муса Җәлилнең тормыш юлы һәм иҗаты буенча белемнәрне ныгыту, «Соңгы җыр» шигырен өйрәнү.	Балаларга язучының үлем куркынычы астында да туган илгә, халкыбызга туг-рылык саклап калган шагыйрь икәнлеген аңлату.	Шигырьне уку, сорау-биремнәргә җавап эзләү.		
29	Кыр казы	1	Фатих Кәримнең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, Фатих Кәримнең «Кыр казы» шигырен өйрәнү.	Сугыш кырларында илебезнең азатлыгы өчен кан коелуның мәгънәсен укучыларга аңлату.	Фатих Кәримнең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, Фатих Кәримнең «Кыр казы» шигырен өйрәнү.	Укучыларда азатлык өчен көрәшкән сугышчыларга карата ихтирам тәрбияләү.	Сәнгатьле уку, дәреслек, эш дәфтәрендә биремнәр аша лирик әсәрне анализлау.		

30	Кабатлау дәресе. Сугыш кайтавазы.	1	Бу бүлектә өйрәнелгән материалны гомумиләш-тереп кабатлау, белемнәрне тикшерү.	Укыганны гомумиләш-терә, нәтиҗә ясый, иң мө-һим мәгълү-матны аерып ала белү.	Укыганнарны гомумиләш- тереп кабатлау.	Укучылар белән тынычлык өчен көрәш алып баручылар турында фикер алышу, аларга багышланган истәлекләргә сакчыл караш тәрбияләү.	Бәйләнешле сөйләм телен үстерү, нәтиҗәләр чыгару, анализ ясау, белемнәрне тикшерү.		
31	Дәрес-проект «Беркем дә, бернәрсә дә онытылмый...»	1	Сугыш елларының әдәбиятта сурәтләнүен аңлау, аны бүгенге күзлектән тасвирлау.	Команда белән эшләү күнекмәләрен булдыру.	Әдәбиятта сугыш сурәтләнешен бәяләү.	Укучыларда көрәшчеләргә ихтирам, үз эшең белән горурлану хисләрен үстерү, дөрес бәяләү күнекмәләре булдыру.	Командалап эшләү, китапчыклар, буклетлар яки плакатлар ясау, аларны тәкъдим итү.		
32	«Бәхет кайда була?»	1	Нәби Дәүлинең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Бәхет кайда була?» шигырен өйрәнү.	Укучыларга хезмәтнең, тырышлыкның бәхет чыганагы икәнлеген аңлату.	Шагыйрь Нәби Дәүлинең тормыш юлы һәм иҗаты турында белемнәрне үзләштерү, «Бәхет кайда була?» шигырен өйрәнү.	Балаларда хезмәткә, хезмәт кешесенә ихтирам тәрбияләү.	Язучы иҗатына күзәтү ясау, әсәрен укып, ярдәмче сорауларга нигезләнеп, аңа бәя бирү.		
33	Кабатлау дәресе.	1	Өйрәнелгән	Укыганны	Укыганнарны	Табигатькә	Бәйләнешле		

	Туган илем -иркә гөлем.		материалны гомумиләш-тереп кабатлау, белемнәрне тикшерү.	гомумиләш-терә, нәтиҗә ясый, иң мөһим мәгълүматны аерып ала белү.	гомумиләштереп кабатлау.	мәхәббәт тәрбияләү.	сөйләм телен үстерү, нәтиҗәләр чыгару, анализ ясау, белемнәрне тикшерү.		
34	Дәрес-проект«Гүзәл табигатьле туган җирем».	1	Әдәбият белән сәнгатьне бәйләп күзаллау. Картина аша әйтергә теләгән фикерләрне сүз белән әйтергә өйрәтү.	Команда белән эшләү күнекмәләрен булдыру.	Әдәбият белән сәнгатьне бәйләп күзаллау. Картина аша әйтергә теләгән фикерләрне сүз белән әйтергә өйрәтү.	Табигатькә мәхәббәт тәрбияләү.	Бәйләнешле сөйләм телен үстерү, нәтиҗәләр чыгару, анализ ясау.		
35	Йомгаклау	1	Гомумиләштереп кабатлау	Әдәби әсәрләрдә укыганнардан нәтиҗә ясап, тормышта куллана белү.	Өйрәнгәннәрне искә төшереп нәтиҗә ясау	Укучыларның игътибарларын, күзәтүчәнлекләрен, күзаллауларын үстерү, матурлыкка омтылыш тәрбияләү.			